

BYGGNATIONER PÅ GÅNG I SPÅNGA HÖSTEN 2023 ¹

De flesta byggnationsplaner är redan på gång i enlighet med laga detaljplaner. Endast några återstår i beslutsprocessen. Det är kvarteret Örjan 25 öster om Spångaviadukten, kvarteret Esbjörn 1 vid Spånga IP samt västra delen av Nälstastråket (Nälsta ängar), dvs 4, 7 och 9 enligt nedan. Även kvarteret Värsta Gård 23 vid Svandammen är i startskede, pkt 2 nedan. Därtill kommer frågan om fortsatta planerna för kvarteret Julrosen 11 (församlingshuset), dvs 6 och 8 enligt nedan. Mängden byggnationer på gång gör det angeläget att få till stånd en mer samlad planeringsbild för området från stadens sida – för detta är byggnadsordningen från 2020 en bra utgångspunkt med krav på varsam anpassning till nya behov parallellt med bevarande av kulturvärden.

Centrala Solhem

1. **Kvarteret Hedvig 7 + del av Solhem 16:1. Pressbyrån och f.d. järnaffären.** Värsta Allé/Spånga Stationsväg. 12 våningar högt flerbostadshus: 150 lägenheter plus 6 LSS-lägenheter. Avses bli ett ”riktmärke” för Spånga. Två olika entreprenörer. SBB (nu i finansiell kris) uppför husen på Värsta Allé. Av staden har de fått köpa mark (ca 1.500 kvm) vid Spånga Stationsplan (idag bl.a. busshållplats). Efter samråd har detaljplanen vunnit laga kraft i april 2022.
2. **Värsta Gård 23. Folk tandvården, trafikskolan.** Sörgårdsvägen. Huset rivs. Nytt flerbostadshus. 5 våningar högt: ca 20 lägenheter plus ca 300 kvm lokalyta för olika verksamheter. Exploatör är Spångastationerade Belisol. Nämndbeslut i mars 2023. Stadsmuseet har haft kritik (bygget ansluter till känsliga kulturmiljön Värsta Gård och Svandammen). Projekt i startskede; finns ev. fortfarande möjlighet till synpunkter.
3. **Solhem 16:1 (del av kvarteret). Filadelfia/viadukten/gropen.** Spånga C Öst. ”Kvartersliknande” byggnad, 6 våningar hög. 130 lägenheter (del eller helt brf) + verksamheter. Detaljplan vann laga kraft i mars 2021. Beräknad byggstart 1a kv 2024.
4. **Örjan 25 m.fl. Spångaviadukten. Öster om ”Filadelfiatomten”.** 5 våningar högt + souterrängvåning + underjordiskt garage. Ett enda stort lamellhus? 100 smålägenheter (hyresrätter). Projektets syfte är att ”överbrygga” mellan flerbostadshusen i centrum och villabebyggelsen. På Stinsbacken nära viadukten/trafikkorsningen har brunt sekelskifteshus exproprierats, utnyttjas av byggbolagen. Naggar av villabebyggelsen. Samråd om detaljplan planeras till *oktober 2023*, slutligt beslut till november 2024.
5. **Busstation + pendeltågsstation.** Trafiken ”rätas upp” på kort sikt upp för att öka framkomligheten mellan nybyggena. Ny cykelbana förbi stationen. Mångårig diskussion om bussterminalen och om upprustning för pendeltågen. Projekten kräver samverkan mellan stad-region-stat. Ovisst hur stationen och bussterminalen ska kunna klara det ökade antalet invånare som genereras av nybyggnationerna.
6. **Julrosen 11. Församlingshuset.** Värsta Allé. Församlingen ansökte 2021 hos staden att få riva huset. Bakgrunden är församlingens pressade ekonomi. En ny byggnad med två höghusdelar (5 och 10 våningar) skulle byggas och församlingen skulle hyra in sig (behöver 400 kvm). Stadsmuseet och Samfundet S:t Erik avstyrkte. Stadsbyggnadsnämnden avlog enhälligt förslaget. Beslutet överklagades, men länsstyrelsen avskrev i september 2022 överklagan. Församlingen beslutade i maj 2023 fortsatt prospektering. Frågan

¹ Reservation för felaktigheter. Informationen främst hämtad inom Stockholms Stads hemsidor www.stockholm.se bl.a. <https://vaxer.stockholm/projekt> och <https://bygglov.stockholm> (sept 23), delvis också ur informationsmaterial från lokala aktionsgruppen *För Spångas Framtid*. Se även [Stockholms byggnadsordning \(vaxer.stockholm\)](http://Stockholms byggnadsordning (vaxer.stockholm)).

om rivning av församlingshuset har väckt stora protester lokalt och förslag till alternativa lösningar har framförts. I ärendet finns fortsatt möjlighet att påverka – en rivning kräver nytt politiskt beslut.

Riktning norr

7. **Kvarteret Esbjörn 1.** Solhems Hagväg/Spångavägen. Mellan Solhöjden (villor/radhus) och Spånga IP. Riva de nuvarande 3-våningshusen, bygga nya flerbostadshus, upp till 5 våningar höga. 300 bostäder. Hyresrätt. Några hyresrättsradhus. Eventuellt ett nytt ”torg” vid Spånga Kyrkväg. Samråd om planen i december 2023, slutligt beslut planeras till december 2025.
8. **Spånga kyrka.** Församlingen planerar även ett nybygge nära Spånga kyrka. 100 meter långt hus i 3-5 våningar. Bostadsrätter och kontor. Mellan kyrkan/Klockargården/Bussenhustorpet/Spångaby. Stadsbyggnadskontoret tillsammans med Stadsmuseet hanterar f.n. ärendet (men ej kulturklassat).

Riktning sydväst

9. **Nälstastråket.** Stort, avlångt parkområde mellan Nälsta och Vällingby centrum. Planerad exploatering för 7 kvarter bostadsbebyggelse. 440 bostäder: hyresrätter, bostadsrätter, radhus, kommersiella lokaler och ev. underjordiskt garage. Skola f.n. osäker. Projektet får sin front i söder mot Vinsta Gård/Skattegårdsvägen, avgränsas i norr av villaområdet och i öster av Nälstastråket. Idag utnyttjas Nälsta ängar av friluftslivet som strövområde (utegym, simbassäng, fotboll, rekreation). Tidigare kraftledningsgata. Arbetet med detaljplanen pågår sedan december 2021. Staden genomförde 2022 en digital medborgarenkät om Nälsta Parkstråk. Samråd planeras till mars 2024 (troligen försenat) och slutligt beslut till augusti 2025. En aktionsgrupp *Rädda Nälstaängarna* har bildats.
10. **Nälsta 5:2.** Del av Nälstastråket. Östra sidan av Täbylundsvägen, mittemot fotbollsplanen. 5 flerbostadshus ska uppföras. Lamellhus i 3 våningar. 86 lägenheter om 25 kvadratmeter. Bostadsrätter. Samråd skedde 2020, planen antagen (nämnd dec 20, FuM dec 21). Detaljplanen överklagades, men Mark- och miljödomstolen avslög denna överklagan och detaljplanen vann laga kraft i juli 2022.
11. **Starboparken.** Avstängd från april 2023. I samband med planerade reoveringar upptäckte staden tungmetaller i marken. Oklart vad som händer och oklar tidsplan (vissa delar öppnas i oktober).

Riktning nordost

Byggnationerna längs Bromstensvägen, plus den nya Bromstensstaden, beräknas sammanlagt generera bortåt 6.000 nya invånare. Berör stadsmiljön och trafiklösningarna i centrala Spånga.

12. **Ferdinand 2.** ”Magnolia”. På Bromstensvägen mellan Lidl och Djursjukhuset byggs drygt 200 bostäder (141 bostäder + ett äldreboende med 80 platser + LSS-lägenheter), dessutom ytor för kommersiell verksamhet (bl a nya Coop).
13. **Trafiklösningen** ändras vid Djursjukhuset/macken. Se också pkt 5 om pendel och buss.
14. **Campus Ferdinand.** Bromstensvägen längs med järnvägsspåret, öster om Lidl. 10-tal hus, drygt 1.000 studentbostäder. Kompletterar redan byggda studentlägenheter (Campus Star med på Arkitektupprorets lista över fula byggen).
15. **Bromstensstaden.** Bromstens industriområde omvandlas till ”Bromstensstaden”. Bostäder, kommersiell verksamhet och lokaler Jätteprojekt. Bl a PEAB. Inflyttning i bostäder från 2024. Skolbygget som skulle ”ersätta” Gribby fotbollsplan (stora protester) kommer nu att placeras på Bromstens IP (tidsplan oklar). Bromstensprojektet medför att Spånga-ån grävs ur och undervattensmagasin skapas. Marken förstärks med murar som förväntas få växtlighet. Detaljplan laga kraft 2019.

Fler byggprojekt diskuteras, t.ex. Kvarteret Gulmåran 14&15 väster om Stormbyvägen (industriområdet mittemot Spånga Center) och kvarteret Mandelblomman 16 vid Kronofogdevägen/Avestavägen (gamla posten). Flera avstyckningsprojekt är på gång, som Ubbe 3 och Astrid 17 (dela stora tomter). Staden understryker där kraven på att bevara Solhems gröna och kulturhistoriskt värdefulla kvaliteter.
CR 2023-10-03